

Maa jeg endnu blot nævne en lille Ting fra Regnskabet 1896—97. Paa dette Regnskab var der virkelig en Specifikation af Driftsudgifterne, som før samlede sig som et stort Beløb, hvori Renterne var tagne ind med. Men saa findes der i Slutningen af disse Driftsudgifter anført et meget lille Beløb, som hedder Rente- og Kurskonto, 4,940 Kr. Det ser jo uhyre uskyldigt ud, men hvad skjuler der sig bag det? Der skjuler sig dette, at disse knap 5,000 Kr. ere fremkomne som en Difference mellem 138,525 og 133,585 Kr. De 138,525 Kr. ere anvendte til Dækning af Kurstab, men navnlig til Renter af Gælden til Mejerierne og Sparekassen, og de 133,585 Kr., som staa overfor dem, ere anvendte til to Ting, oplyse Revisorerne i deres Bemærkning til Bestyrelsen, nemlig: Diverse Indtægter 32,170 Kr. og Renter fra England 101,415 Kr., hvad der altsaa vidner om en svimlende Gæld. Samtidig gøre Revisorerne ogsaa opmærksom paa, at medens Foreningen den 31. Marts — i Tidens Løb var Regnskabsaaret forandret — var saa gunstigt stillet, at den havde til gode hos Sparekassen noget over 7,000 Kr., har den, da Revisionen blev afsluttet et Par Maaneder senere, pludselig faaet en Gæld til Sparekassen paa lidt under 2 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. og i 1899 opgøre de, at Willer & Riley's Gæld i Reglen beløber sig til 3 Mill. Kr., og de skrive, at for saa vidt Eksportforeningen hæfter for de Beløb, der hæves i Privatbanken, maa Foreningens samlede Forpligtelser løbe op til mellem 4 og 5 Mill. Kr.

Dette er det sørgelige Blik, der her kastes ud over den første halve Snes Aar af Smørekseksportforeningens Liv. Saa kommer det over i en noget anden Gænge. Nu blive saavel Formanden som Revisoren Ministre, og Regnskabet bliver ogsaa senere hen bedre affattet rent regnskabsmæssigt set, men selvfølgelig ere de slette Forhold vedblivende til Stede. Det forekommer mig, at det var naturligt, om der her ved denne Sags Behandling kunde gives nogen Redegørelse til Forklaring af, at dette har kunnet gaa, hvori det ligger, at den Blindhed har været til Stede, som har ført os ind i denne store Skandale, det er for Landet, og den Ulykke, det er for mange enkelte Personer.

Maa jeg saa blot til Slut sige, at der, som jeg var inde paa før, ikke er Spor af Grund til at tale om, at fordi Staten traadte til overfor „København“, som det nu hedder sig, bør den ogsaa gøre det

overfor Landet. Ja, bevares vel, jeg vil skam gerne for mit Vedkommende, selv om der ikke havde været nogen Bankmisére i København, være med til at give 4 Mill. Kr. ud hertil og for saa vidt ogsaa mere, men Spørgsmaalet er blot: Konsekvenserne. Kan det gøres paa en saadan Maade, at det, naar der nu maaske — ingen kan vide det — om ganske kort Tid igen sker et Krak, kan undgaas, at Staten igen bliver forpligtet overfor de enkelte Personer, som ganske naturligt se Sagen fra deres eget Stade og ikke fra den større Institutions, her Den sjællandske Bondestands Sparekasses Side? Hvorledes det vil være muligt at frigøre sig for en saadan Forpligtelse og andre af forskellig Art, ser jeg ikke, naar Staten gaar til at give de 4 Millioner. Men hvilken som helst Ordning der kan ske, hvorved man kan hjælpe navnlig Pantedeitorerne fra Fald, gaar jeg med til at lade Staten yde sin Støtte til. Jeg tror blot ikke, det er heldigt med disse 4 Millioner, men komme vore Tillidsmænd her og i det andet Ting til det Resultat, at det kan gaa, bevares, saa gaar ogsaa jeg med. Men Hovedsagen er jo dog at formindske Tabene, ikke at opretholde en falden Sparekasse, og i saa Henseende forekommer det mig, at der her i Tinget, og ogsaa tidligere ved Behandlingen af Moratorieloven i det andet Ting, er givet Antydninger af Veje, man kunde komme ud. Men jeg indrømmer, at Staten har Forpligtelser baade paa Grund af det 1 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr.s Laan og paa Grund af, at Sparekassens Formand var Justitsminister, om han end blev det sidste paa Grund af, at han var det første, og ikke omvendt, det maa man huske vel paa. Jeg mener, at vi alle have Forpligtelser, og det have vi ogsaa fra vor Side udtrykt, da der i Oktober forhandlede om en Udtalelse her fra Tinget.

Formanden: Jeg skal her afbryde Mødet og udsætte det til i Aften Kl. 7.

Mødet udsat Kl. 4⁵.